

el

Butlletí

ENSENY.

PÚBLIC

NÚM. 459

MARÇ 2012

Jornada continuada, una opció pedagògica i sociològica

La jornada tradicional, la partida, té el seu origen en el S XIX, amb una distribució que sol ser de dues sessions, amb tres hores al matí i dues hores a la tarda. A Catalunya ha estat la més estesa, però en els últims anys això està canviant. Aquest sistema d'horari està en dubte i la proposta de canvi parteix de l'agrupació de les dues sessions (matí i tarda) en una sessió continuada al llarg de tot el matí; així la tarda queda lliure d'activitats lectives i curriculars.

Cal destacar que **a la Secundària Obligatòria, el Batxillerat i els Cicles Formatius està generalitzada la jornada contínua a tot l'Estat**, a excepció del País Basc i Catalunya, on l'ESO i Batxillerat solen tenir dues tardes lectives, o més, a la setmana. Per tant, la implantació d'una jornada continuada beneficiaria tots els nivells educatius, Primària i Secundària obligatòria i postobligatòria.

A l'Estat la implantació de la jornada contínua arrenca a Canàries els anys 90 i posteriorment apareix a Andalusia, Extremadura, Balears, Castella i la Manxa, Astúries i Múrcia. A les comunitats de Galícia i Castellà i Lleó no s'ha generalitzat cap dels dos models, tot i que la continuada està agafant més força.

FETE-UGT porta tres dècades reivindicant la implantació de la jornada continuada davant de l'administració pública. Creiem que afavoreix pedagògicament i sociològicament l'alumnat tal com argumentem en aquest butlletí.

Si mirem a **Europa**, la distribució de l'horari escolar està en funció de diferents factors: tradicions, clima, cultura... **A Alemanya, Dinamarca i Suècia s'oferta la jornada contínua.** En altres països, com França o Luxemburg, es combinen dies de jornada continuada i dies de jornada partida.

La supressió de la sisena hora al curs 2011-2012 en la majoria de centres de Primària permet allargar l'horari del matí amb els avantatges de la implantació d'aquesta jornada; la defensa des de fa temps d'UGT de la jornada continuada fa que tornem a plantejar-la i presentar-la al Departament d'Ensenyament i a tota la Comunitat Educativa de Catalunya. Presentem reflexions i conclusions de diferents estudis realitzats en centres que tenen implantada la jornada continuada.

Avantatges de la jornada contínua

1.- Criteris Pedagògics

√ **El rendiment intel·lectual és més gran durant la jornada del matí** que no pas en les hores posteriors del dinar. Raons fisiològiques provoquen que les primeres hores del dia afavoreixin la deducció i la concentració. Després de dinar, la digestió fa un efecte calmant sobre el cervell que dona lloc a una disminució de l'atenció i la concentració.

No es produeixen interrupcions horàries que perjudiquen l'atenció; els alumnes són a classe en els períodes de màxim rendiment. L'organització dels centres recomana fer en les primeres hores abans del pati matèries instrumentals, que suposen una major concentració, i, després de l'esbarjo, matèries d'un esforç mig-baix per acabar la jornada amb les més relaxants i entretingudes, com plàstica, educació física...

√ **Facilita als alumnes més temps per a la realització de deures, adquisició d'hàbits d'estudi, treball personal i grupal i activitats extraescolars** (idiomes, activitats esportives i artístiques).

√ **La interrupció de dues o més hores per dinar i esperar en el pati per tornar a començar, s'ha vist en diferents estudis que perjudica a nivell escolar.** En el cas dels infants que es queden a dinar al centre, els temps d'espera són massa llargs. El resultat és que després d'aquesta estona lúdica es fa més difícil la concentració i el treball.

√ **Disminueix la pèrdua de temps al migdia, el cansament, l'estrès i agressivitat.** Omplir aquest temps després de dinar amb activitats programades per tenir els infants entretinguts i així disminuir el temps de pati lliure fa que els infants tornin a la tarda cansats i presentant dificultats d'atenció.

√ **Facilita l'adaptació al pas de Primària a Secundària.** La implantació de l'horari continuat en centres d'Infantil i Primària no suposa un canvi d'horari i d'hàbits escolars al passar a Secundària, ja que és el mateix. Tot al contrari, facilita una millor adaptació als nous ensenyaments.

√ **Afavoreix l'organització als centres on s'implanti el projecte institut – escola.**

√ **No significa una reducció de la jornada escolar, ni del professorat, ni de l'alumnat.** L'horari curricular/lectiu és el mateix amb una distribució diferent. Es concentren dues hores abans del pati i dues hores després d'una hora d'activitats de lleure (esbarjo i lectura individual). ***(veure proposta de quadres horari continuat - horari clàssic en un centre de Primària).**

√ **Les sessions de les diferents especialitats són totes d'una hora.**

√ **L'horari de permanència en el centre dels alumnes és el mateix:** 8 hores dels alumnes que es queden al menjador i 5 els que no.

√ **La jornada laboral del professorat tampoc no es modifica;** es continuaran fent les hores que marca el Departament d'Educació amb l'avantatge que, si cal, les reunions amb els pares/professorat es podran fer a les tardes amb la possibilitat de fer formació contínua.

√ **Permet una distribució unificada de les sessions per a tots els cicles.** L'hora d'esbarjo en dos torns (jornada partida) no permet fer un distribució unificada de les sessions per a tots els cicles, amb la conseqüent pèrdua de reforços.

√ **El període més llarg d'activitats acadèmiques i extraescolars està situat a la tarda,** quan els alumnes estan més cansats i el seu rendiment disminueix.

2.- Criteris Sociològics

√ **Reducció de peticions de jornada reduïda.** La jornada continuada al matí, al no haver-hi classes a la tarda, pot donar lloc a la reducció de peticions de jornada reduïda o parcial.

√ **Evita el cansament dels nens pel fet d'haver d'anar i tornar de casa a l'escola.** Els alumnes que van a dinar a casa tenen dues hores que, a vegades, són insuficients per dinar amb tranquil·litat. També evita el cansament d'anar i tornar a l'escola, en un període curt de temps.

√ **Permet dinar en un horari similar al del cap de setmana.** Hi ha poques famílies que puguin dinar a les 12,30 o 13 hores; no coincideixen amb els germans que van a l'institut, amb els pares...

√ **Permet un àpat relaxat i la possibilitat de descansar una estona.** Amb la jornada continuada els alumnes dinaran un cop acabada l'activitat curricular i acadèmica, facilitant un àpat relaxat, amb la possibilitat de poder descansar una estona abans d'iniciar activitats lúdiques,extraescolars, personals,...

√ **Facilita la conciliació de la vida familiar i laboral,** possibilitat de dinar amb pares i germans, organitzar lliurement activitats al llarg de la tarda després d'un període de descans, sense presses.

√ **El poder disposar dels espais dels centres educatius a les tardes ofereix** al barri, poble... la possibilitat d'organització de tot tipus d'activitats en els diferents espais (aules d'informàtica, aules, patis, sala de psicomotricitat, educació física...) adreçades a alumnes, pares, veïns...

√ **Disminució de les despeses de funcionament/manteniment:** el fet de no fer classes a la tarda hauria de donar lloc a una disminució de la despesa en llum, calefacció.

√ **No seria necessària la jornada intensiva del mes de juny.** Aquestes són algunes de les reflexions que volem presentar a la Comunitat Educativa per continuar en el debat de la demanda que la **Federació de Treballadors de l'Ensenyament –Unió General de Treballadors (FETE-UGT) de Catalunya** ha presentat / presentarà al Departament d'Educació per al proper curs 2011-2012.

Ara és el moment per a la implantació de la jornada continuada

- La supressió de la sisena hora en els centres de Primària ho permet.
- Implanta un horari que facilita la conciliació de la vida laboral i familiar.
- Permet uns àpats més tranquils, amb la possibilitat d'un descans posterior i una disminució de l'estrès que pateixen els nostres infants i joves.
- Afavoreix una racionalització de l'horari amb l'organització d'activitats lúdico-acadèmiques i personals després d'un període de descans.
- Millora el rendiment intel·lectual.
- Disminueix la despesa i s'aprofiten els espais del centre a la tarda
- Racionalitza els horaris del professorat, redueix les peticions de reducció de jornada. No suposa una disminució de les hores de professorat.

*Exemple de model d'horari continuat

	Infantil i Cicle inicial	C. Mitjà i superior
08:30 – 09:30	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques
09:30 – 10:30	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques
10:30 – 11:00	Esbarjo	Lectura individual
11:00 – 11:30	Lectura individual	Esbarjo
11:30 – 12:30	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques
12:30 – 13:30	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques
13:30 – 16:30	Menjador	Menjador
16:30 – 18:00	Activitats extraescolars	Activitats extraescolars

*Exemple de model d'horari clàssic

	Infantil i Cicle inicial	C. Mitjà i Superior	
09:00 – 10:15	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques	09:00 – 10:45
10:15 – 10:45	Esbarjo	Esbarjo	
10:45 – 12:00	Activitats acadèmiques	Esbarjo	10:45 – 11:15
	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques	11:15 – 12:00
12:00 – 15:00	Menjador	Menjador	12:00 – 15:00
15:00 – 16:00	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques	15:00 – 16:00
16:00 – 17:00	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques	16:00 – 17:00
17:00 – 18:15	Activitats extraescolars	Activitats extraescolars	17:00 – 18:15

*Horari oficial Departament d'Ensenyament

C. Infantil i Inicial	
09:00 – 10:00	Activitats acadèmiques
10:00 – 11:00	Esbarjo
12:30 – 15:00	Menjador
15:00 – 16:30	Activitats acadèmiques

C. Mitjà i Superior	
09:00 – 10:45	Activitats acadèmiques
10:45 – 11:15	Esbarjo
12:30 – 15:00	Menjador
15:00 – 16:30	Activitats acadèmiques

*Proposta horari jornada continuada a ensenyament secundari

	Model A	Model B
09:00 – 11:00	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques
11:00 – 11:30	Esbarjo	Lectura individual
11:30 – 12:00	Lectura individual	Esbarjo
12:00 – 14:00	Activitats acadèmiques	Activitats acadèmiques
14:00 – 17:00	Menjador i activitats extraescol	Menjador i activitats